

Τι συμβαίνει στην Ευρώπη;

του Γιάννη Μηλιού

Καθώς η κρίση βαθαίνει, οι εξελίξεις στην Ευρώπη επιταχύνονται. Τα νεοφιλελεύθερα κέντρα εξουσίας, οι μνημονιακές κυβερνήσεις των κρατών, παρά τα πολλά περί του αντιθέτου λεγόμενα, επιταχύνουν τη στρατηγική ενοποίησης της Ευρωζώνης προς νεοφιλελεύθερη κατεύθυνση. Πρόκειται για μια στρατηγική που δεν αντιλαμβάνεται την ενοποίηση ως συνεργασία των λαών με σκοπό την κοινωνική ευημερία, αλλά αντιθέτως έχει στόχο τη βαθύτερη εκμετάλλευση όλων των Ευρωπαίων εργαζομένων, μηδενός εξαιρουμένου. Η στρατηγική αυτή γίνεται όλο και πιο επιθετική. Συστατικό της στοιχείο είναι ότι εκμεταλλεύεται όλες τις κρίσεις που προκαλούνται από τον εγγενώς ασταθή χρηματοπιστωτικό καπιταλισμό των μεγάλων κερδών, αλλά και των υψηλών ρίσκων.

Τα νεοφιλελεύθερα κέντρα εξουσίας κάθε κράτους δεν περιμένουν έτσι μόνο τις κρίσεις να συμβούν. Όταν κρίνουν ότι απαιτείται κάτι τέτοιο για να προωθηθεί η αναδιάρθρωση δημιουργούν τα ίδια κρίσεις. Αυτό ακριβώς έκαναν στην Κύπρο, προκειμένου να επιταχυνθεί η αναδιάρθρωση του χρηματοπιστωτικού τομέα, να εκκαθαριστούν με μεγάλη ταχύτητα κεφάλαια και να εφαρμοστεί χωρίς αντίδραση το μνημόνιο και εκεί.

Όμως η ιστορία δεν γράφεται σε γραφεία με ημίφως, από στελέχη με κοστούμια. Δεν πρέπει ποτέ να ξεχνάμε τον Μαρξ: Η ιστορία, με όποια μορφή κι αν εμφανίζεται, είναι μια διαδικασία που έχει ως κινητήρια δύναμη την ταξική πάλη. Για να καταλάβουμε λοιπόν «τι συμβαίνει στην Ευρώπη» πρέπει να εξετάσουμε τις αντιστάσεις που αντιμετωπίζει αυτή η στρατηγική. Οι μαζικές κινητοποιήσεις των εργαζομένων δημιουργούν μια υπόγεια πίεση η οποία συνεχώς μεγαλώνει καθώς τα αποτελέσματα της λιτότητας γίνονται ολοένα και πιο αισθητά παντού στην Ευρώπη.

Εξετάζοντας τις εξελίξεις στην Ευρωζώνη από αυτή τη σκοπιά είναι σκόπιμο να συνδέσουμε δύο γεγονότα που έλαβαν χώρα τον τελευταίο μήνα. Το πρώτο είναι η αρχική άρνηση εφαρμογής της απόφασης του Eurogroup στην Κύπρο και το δεύτερο η αρνητική απόφαση του συνταγματικού δικαστηρίου στην Πορτογαλία για τα μισά μέτρα του μνημονίου. Ποιο είναι το κοινό στοιχείο αυτών των γεγονότων; Δεν είναι η πρώτη φορά που οι μνημονιακές κυβερνήσεις βρίσκονται απέναντι σε σφοδρές κοινωνικές αντιδράσεις. Έχει συμβεί πολλές φορές και αντιμετωπίζεται πάντα με την καταστολή. Είναι όμως η πρώτη φορά που οι αποφάσεις αμφισβητούνται σε θεσμικό επίπεδο. Είναι η πρώτη φορά που η αντίσταση της κοινωνίας βρίσκει το δρόμο και φτάνει στο επίπεδο του κράτους. Γιατί όμως για μια ακόμη φορά δεν άλλαξε η ακολουθούμενη πολιτική; Γιατί ούτε αυτός ο βαθμός απονομιμοποίησής της ήταν αρκετός; Γιατί δεν λήφθηκε τελικά υπόψη η βουλή και το συνταγματικό δικαστήριο;

Διότι πρώτα απ' όλα οι κυβερνήσεις της Κύπρου και της Πορτογαλίας, είναι μνημονιακότερες των δανειστών! Αποδεικνύεται για μια ακόμη φορά ότι αυτό που καθορίζει τη στάση τους είναι τα ταξικά συμφέροντα που εκπροσωπούν αυτές οι κυβερνήσεις και όχι «οι ξένοι». Η κυβέρνηση Αναστασιάδη όπως και η κυβέρνηση Κοέλιο είναι οι ίδιες που επεδίωκαν από την αρχή την εφαρμογή της σκληρής νεοφιλελεύθερης πολιτικής, είναι οι ίδιες που έχουν βάλει στο στόχαστρο πέρα από τον κόσμο της εργασίας και τους

μικρομεσαίους επιχειρηματίες που μέχρι πρότινος αποτελούσαν πολύ ισχυρό στήριγμα του παραδοσιακού πολιτικού συστήματος. Η «τρόικα», η «Ευρώπη», οι «κακοί ξένοι», η «Γερμανία» (λες και οι εργαζόμενοι στα mini jobs έχουν λόγο στην πολιτική του γερμανικού κράτους) είναι απαραίτητα ιδεολογικά στοιχεία για τον εκφοβισμό που απαιτείται για να εφαρμόσει την πολιτική του ο κάθε Αναστασιάδης, Κοέλιο, Σαμαράς, Βενιζέλος και Κουβέλης.

Το δεύτερο που αποδεικνύουν τα γεγονότα Πορτογαλίας και Κύπρου είναι ότι δεν μπορεί να αποδώσει η πίεση του λαού από μόνη της, απαιτείται η πολιτική αλλαγή. Οι αντιστάσεις, με εξαίρεση την Ελλάδα, δεν οδήγησαν ακόμη στην εκρηκτική άνοδο της Αριστεράς, ενώ εκκρεμεί παντού ο σχηματισμός μιας αριστερής κυβέρνησης. Χωρίς όμως αυτό το στοιχείο η γενικευμένη κοινωνική αντίδραση δεν μπορεί να δημιουργήσει τα απαραίτητα πλήγματα στο μέτωπο των νεοφιλελεύθερων ελίτ.

Αυτό «που συμβαίνει στην Ευρώπη» είναι ότι αφενός ωριμάζουν με μεγάλη ταχύτητα οι συνθήκες της γενικευμένης αμφισβήτησης του νεοφιλελευθερισμού, αφετέρου η ύπαρξη μιας *αποφασισμένης αριστερής* κυβέρνησης αποτελεί αναγκαία συνθήκη για να ανατραπεί ο νεοφιλελευθερισμός. Η Πορτογαλία και η Κύπρος σείονται, η Ιταλία είναι σε αναβρασμό. Αν αυτή η αναταραχή εκφραστεί μέσα από θολά σχήματα τύπου Γκρίλο, ή αν γίνει μια «συμμαχία» από τις νεοφιλελεύθερες κυβερνήσεις του Νότου, η πολιτική δεν πρόκειται να αλλάξει. Η ενίσχυση της Αριστεράς παντού γίνεται ζήτημα επιβίωσης των ευρωπαϊκών κοινωνιών. Η πολιτική αλλαγή στην Ελλάδα είναι πολύ πιθανό να αποτελέσει την αρχή ενός ντόμινο προς αυτήν την κατεύθυνση. Οι νεοφιλελεύθεροι το ξέρουν αυτό και γι' αυτό μας φοβούνται!